

Istenben, **mindenható** Atyában... Imádkozzatok, testvéreim, hogy áldozatunk kedves legyen a **mindenható** Atyaisten előtt... Valóban méltó és igazságos, illő és üdvös, hogy mindig és mindenütt hálát adjunk Néked, mi Urunk, szentséges Atyánk, **mindenható** örök Isten...Ő ugyanis szenvedésének előestéjén tiszteletreméltó szent kezébe vette a kenyeret, és szemét az égre emelte, tehozzád az Istenez, **mindenható** Atyjához... könyörögve kérünk, mindenható Istenünk... Áldjon meg benneteket a mindenható Isten. Éppen hétszer.

Nagyon Jézushoz illőnek és méltónak gondolnám, ha lecserélnők mind a hét helyen a **mindentadó** szóra.

METZGER BALÁZS

A FIÁT KERESTE (5.)

Katre mosakodott a kora hajnalban, pár méterre az ablaktól. A zsúfoltságban nem volt lehetősége máskor, gondolta Svar. Az asszony félmeztelenül állt, kibontott szőke hajával, melyet így a férfi még nem is látott. Arányos, nagy mellei gyönyörűek voltak a holdfényben. Oldalt állt Svarnak. A nyakát, hátát, arcát mosta egy tálban. Aztán megtörölte felsőtestét. A férfi azt sem tudta, mi történik hirtelen, a látvány teljesen lenyűgözte. Az asszony vászonblúzba bújt, majd kilépett szoknyájából, és alul meztelenül hajolt előre, a lavórt letéve a földre. Beleállt, de ekkor már szemből is látszott. A férfi látta karcsú derekát, szélesebb ölet, combjait, vádliját, hasát. Nagyon régen látott nőt így. És Katre szép volt, nem látszott rajta, hogy negyven éppen elmúlt. Svarnak nem csak nagyon szép, hanem egyenesen gyönyörű, lélegzetelállító tüneménynek tűnt. Aztán elszégyellte magát. Férfiasságát érezte, teljesen össze volt zavarodva. Már eddig is nagyon tetszett neki Katre, de ez eddig éteri, plátói volt. Most a testiség ilyen megnyilvánulása teljesen felforgatta. Szerelmes lett, égető, hatalmas szerelemmel.

A napok viszont úgy teltek, hogy nem mutatkozott lehetőség érzelmei nyílt kimutatására. Egyedül a szemek játéka volt beszédes. Abban ígéret volt. Úgy néztek egymásra, hogy tudták, dolguk lehet együtt. Összevillanó szemük baráttá, együttműködővé tette őket. Azonban, amikor társaságban, vagy kettesben voltak, sután elakadt a szó. Svar bármennyire is beilleszkedett ebbe a közösségbe, az elmúlt majd három egyedül töltött év szótlanná, a szavak terén sutává varázsolta. És bizony előtte is jószerevel kisfiának beszélt. Azt viszont mélyen magba zárta. Kartre is fájdalommal élt. Tetszett neki a férfi, de ő sem talált megfelelő szavakat. Alkalom kellett, hogy valahogy kibontakozhassanak. És ez még éppen időben jött el.

A házak felépültek, és egy kis multság keretében avatták fel őket. Egy hegedűféle, és egy edényből eszkábált dob adta a zenét, valaki népdalt is énekelt. Folyt az alkohol, mindenki felszabadult volt. Jó páran táncoltak, ami nem volt más, mint összekapaszkodott ugrabugrálás. És ekkor Svar felkérte az asszonyt. Katrin már előzőleg kibontotta tejszőke haját, arca piros volt. És bizony az este folyamán a férfi többször is megtáncoltatta. A zene végén mindig ölelés volt. Svar majd megőrült a vágyakozástól, amikor az asszony telt kebleivel, testével hozzásimult, és karjait a nyaka két oldalára tette, egyenes kézzel. Svar markában érezte karcsúságát és szélesedő tomporát.

Mindkettejük családja is ott volt. Uva nagyon büszke volt apjára, aki ilyen ismert lett a városban, és szaktudását is így meg tudta mutatni. Amúgy ő meg sok vascsapot épített be a házakba, amit a kovács készített. Az ajtók, ablakok zsanérjait is ő helyezte be. Minden rokon, és persze mindenki észrevette a két ember közeledését. Az asszony fia, Liam már a kezdetektől nagy tisztelettel bánt Svarral, Maltéval való küzdelme óta különösen. Figyelte szavait, igyekezett tőle tanulni, és barátságába kerülni.

Svar és Katre a multság végén már egymás szemében voltak, a külvilágra alig figyeltek. Az alkohol miatt, és az emelkedett hangulat, zene miatt is a Férfi oldottabb volt, mint máskor. És hirtelen ötlettől vezérelve, amibe bele is szédült, sétára hívta a nőt. És Katre olyan kedvesen, természetesen mosolyodott el, hogy aggodalma egyből szerte foszlott. Azért elfogódottan léptek ki az ünneplő körből. Svar kereste a nagy szavakat, hogy kimondja, tetszik neki az asszony. Katrin pedig csak kedvesen mosolygott, és fejét oldalt hajtva rá-rá nézett a férfire. Amikor már úgy érezték, nem figyelnek rájuk, a férfi megállt, hogy valamit mondjon végre, de ekkor Katre megsimogatta az arcát. És Svar megragadta, szájához emelte kezét, és megcsókolta. Közelebb kerültek, megölelték egymást. Sokáig voltak így, enyhén ringatózva. Szavak nélkül is ez azt jelentette, megvagy nekem, itt vagyok neked. Arcuk összeért. És Svar olyan nagy, mély szeretetet látott Kartre szemében, hogy akkor az jelentette az egész világot. Ami akkor és ott egy szép, bűvös, és ígéretes világ volt. Olyan régen nem tudott szeretni, olyan régen kitépték belőle ezeket az érzéseket, hogy most elmerült bennük. Katre hevesen, érzéken, és nagy odaadással csókolt.

- Hát itt vagyok neked Svar! Már olyan régen itt vagyok! Olyan boldogság nekem, hogy végre, hogy végre...

A kora ős gyors eseményeket hozott. Svar feleségül vette Katrét, amit mindenki elfogadott. Uva a maga kemény módján vette tudomásul, szinte érzelem nélkül, egy öleléssel. Katre családja viszont leplezetlenül boldog volt. Liam nagyon vonzódott Svarrhoz, és a házassággal minden tekintetben szorosabbra fűződött kapcsolatuk.

Válaszút előtt álltak. Svar otthagyhatta remeteéletét, és beköltözhetett ide, házat építve. Így Uvához is közelebb került volna. De még az is beleférhetett, hogy nyáron a remeteélet, télen pedig itt. Azonban a sors áthúzta ezeket az elképzeléseket. Katonák jöttek hivatalnokokkal, és összeírásokat végeztek. Katre és családja veszélybe kerülhetett, hiszen férje és fia részt vett a harcokban. Megtorlásokról is érkeztek hírek. Jobbnak látszott pár évre láthatatlanabbnak lenni. Így hamar határoztak: Svar házába költöznek ott élnek, legfeljebb nyáron, idénymunkákra mennek be a Városba. Liam is velük ment családjával, feleségével és két apró gyerekével. Felgyorsult minden. A tél közeledett, és nekik meg kellett teremteniük a feltételeket. Munkás idők jöttek. Gyorsan felröptek egy szobát Svar háza toldalékaként. Zsúfoltan éltek, egymás terében. Svar és Liam még a tél beállta előtt beszerezték a faanyagot, és előkészültek a házépítésre, mely egészen tavaszig eltartott. Úgy tervezték, hogy a két ház közé istállók kerülnek, lesznek csirkék, több ló és tehén, birka is. A tavasz már egy kész kis tanyát látott, két fő épülettel, köztük elkerített résszel, istállókkal.

A következő pár évben így éltek. Nyáron Svar és Liam is sok időt töltöttek a Városban, főképpen ácsmunkákkal.

A két férfi egyre közelebb került egymáshoz. Svar tartózkodása, szelíd szeretete Liamben megfelelő partnerre talált. A tél folyamán Liam lényegében kitanulta az ácsmesterséget, és a bútorkészítésben is nagy jártasságra tett szert. A fiatalember idealizálta Svart, aki apaszerepbe került. Liamnek nem volt soha jó viszonya édesapjával, aki nyámnyilának, gyámoltalannak látta. Ezért is alakult úgy, hogy a harcokba is a még kiskorú második fiával ment. Érdekes kettőst alkottak. Svar nagyon sokat adott ennek a fiatalembernek, ugyanakkor egy távolságot is tartott. Annak tudatában sem volt, hogy ez az idealizált szerep mennyire egyben tartotta. Szégyellte volna, ha ebben megbotlik, elárulja érzelmi sérüléseit, kisfia körül járó gondolatait. Liam pedig kellő diszkrécióval kezelte ezt a viszonyt. Valóban olyan ember volt, akinek kellett egy felettes társ, egy irányadó.

Érdekes helyzet volt ez. Svar társa, igazából pótfia lett Liam, aki pedig apát látott az idősebb férfiban. Együtt dolgoztak nyáron, együtt vadásztak, cserkeltek a tanya körül.

Amíg Svarban azok az érzések voltak, hogy a fia keltette űrt nem töltheti be senki, és így nem engedte magához közel Liamot, addig a fiatalember ennek igazából tudatában is volt. Küzdött a férfi szeretetért, de szemérmessége, empátiája meg is akadályozta azt, hogy olyan lépéseket tegyen, melyek e ki nem mondott határokat feszegetnék, és így nyílt bármilyen érzelmi vihar, visszautasítás történhessen. Két férfit látunk, aki

éveket töltött úgy egymás társaságában, hogy e szabályrendszert betartva nem léptek át olyan falakat, melyek átlépése pedig megillette volna őket. De hát az élet már csak ilyen.

Svar Liam gyerekeihez viszont egyáltalán nem tudott érdemben közeledni. Azok valamit megérezhettek a férfi csendes szomorúságából, éppen egy gyermeket gyászoló szomorúságból, mert ha látták, az ölébe telepedtek, a hátára másztak, ujjait tördelték, lába szarát ölelgették.

Katre és Svar hallgatag pár voltak. Valójában sohasem tudtak beszélgetni igazán. Jól érezték magukat egymás társaságában, de ez az évek során egyre inkább lett társas magány. Sem az asszony nem tudta fájdalmait megosztani a férfivel, se fordítva. Néha-néha egy-egy mondat elhangzott, melyet általában az asszony mondott ki, és ez nagyon találó volt. Ilyenkor Svar nem mondott semmit, hanem hosszan megölelte az asszonyt.

A férfi évekig semmit, de semmit nem tudott Linusról. Még azt sem, él-e egyáltalán. A hetedik évben jutott át a határokon egy rokon, aki híreket hozott a fővárosból. Linus egy képet küldött magáról, és egy levelet is írt. De a rokont kirabolták, így csak pár mondat jutott Svarnak. Ebből megtudta, Linus jól van, gondoskodnak róla. Igen jól tanul, igyekvő. Hakon tengerész, sokszor nincs otthon, hosszabb utakat tesz a tengeren. És ezt is nehezen lehetett kiszedni a távolról jött emberből, aki csak egy napot töltött a városban.

Ezek az évek szépen teltek. Igazán teljes, és méltó emberi életnek nevezhetjük ennek a kis közösségnek a létét. De Svar belső szomorúsága nem enyhült érdemben. Valamennyire képes volt feldolgozni a történeteket, de megroppant törzsű faként élt. Amíg a nagy fenyő szinte nyom nélkül túlélte a villámcsapást, letörött oldalágát csak az kereshette, aki ismerte már régebbről, és a törzsén lévő nagy forradás is elsötétedett már, addig Svar lelke alapjaiban volt megrendülve.

Egyik nap, nem sokkal azután, hogy Svar hírt hallott fia felől, a férfi vadászni indult egy késő őszi napon. Liam nem tartott vele, még a városban dolgozott, az elkészült házak utómunkálatain. Egy vaddisznó elejtése után (ami ritkaság volt erre felé), nyakába vette az állatot, de az elég nehéz volt. Egy kőről huppant le, és a térde nyilallt egy hatalmasat. Eddig sohasem történt ilyen. Úgy tett, mint általában, ahogy szédüléseivel is. Tudomást sem vett róla. Azonban a nadrágja oly mértékben kezdte szorítani, hogy meg kellett állnia. Nem bírta behajlítani a lábát, fel kellett vágnia a nadrágot, hogy hatalmasra dagadt térdét ne szorítsa, és lépni tudjon. Azért hazavitte az állatot. Térde rettenetesen fáj a következő napokban, és a dagadás is lassan lohadt, feketére, sárgára színezte bőrét.

És már sohasem volt olyan, mint valaha. A legnagyobb gond az volt, hogy váratlanul hagyta

cserben gazdáját. Minden előzmény nélkül összecsuklott alatta. Így Svar ettől a naptól kezdve kissé bicegett, és bottal járt.

Bár nem volt rendszeres ivó, nem vetette meg az alkoholt. A hideg téli napokon a kinti munkák alatt bizony jól esett meg-meg húzogatni a kis lapos üvegflaskát. És vadászat után is bizony lecsúszott némi alkohol. Depressziós periódusaiban is ivott. Amikor lelkét teljesen összeszorította a szomorúság, azt mondta, vadászni megy. De nem ezt tette. Több liter pálinkát vett magához, és útnak indult. Útja az erdő széléig vezetett. Addigra már hangosan monologizált, eltűnt fiához beszélve. Egyedül volt, de mégsem. Övé volt itt minden. Az ismerős ösvények, fák, azok a helyek, ahol kisfiával volt. Nagy kortyokban itta a méregerős alkoholt, ami egyből a fejébe szállt. Úgy érezte, a homloka felől a szeme irányába mintha egy barátságos, magabiztos hullám, szinte egy másik személyiség árasztaná el. Mintha egy csodálatos szemüveget kapna. Svar számára ezek a napok a feldolgozás, a kínok megélésének napjai, ugyanakkor feszültségeinek csökkenését eredményező kirándulások voltak. Ez volt az ő pszichoterápiája. Abba a hatalmas, feszülő és duzzadó lelki sebbe itt tudott tűt szúrni, hogy a feszülés csökkenjen. Bár a seb nem múlt el, egy időre mégis jobb lett a kedélye. És csak beszélt, csak beszélt hangosan:

- Látod Linus, itt van a tavunk, a kő is, ahová ültünk. Itt vagy te is igazából! Régen mindig oda telepedtél, de a fejemben örökké ott látlak. Úgyhogy nem szöksz meg, kiskomám, amíg én élek, te itt vagy velem. – Sziasztok, nagy fák, szia Madaras pagony, szia Kismuki szobrocska! Most is egyedül jöttem. Sajnos egyedül. Mert nem tudok semmit, semmit sem az én kisfiamról. Ne haragudjatok, hogy megint egyedül jövök. De meglátjátok, eljutunk ide még egyszer. De sajnos már minden más lesz. Az a kisfiú már sohasem jár erre, mert az idő eltelt, az az idő eltelt. Már nem tudok vele úgy beszélgetni, mint akkor. Már nem tudom elmesélni neki, hogy ti mit láttatok, milyen lehetett, mikor kis fák voltatok itt, és a mesém sem mondhatom el rólatok. Mert egy serdülőnek, felnőttnek már nem mesél az ember, már csak azt elevenítheti fel, mit mesélt.

A kisfia által készített kis alkotásokat rendszeresen ápolta, zsírral kente át.

Egyik nap éppen borókafát faragott. A boróka fája, ha keveset tett a füstölőbe, sajátos ízt adott a sonkának. De a kergét le kellett hántani, mert az keserűvé tette a húst. Egy ilyen kis ágacska farigcsált, szórakozásból. Nézte a kés életét, elgondolkodott. Az asztalon éppen kis pálinka volt fakupában. Amikor Liam odaért, belekortyolt, és észrevette, milyen érdekes, különös íze van, aztán meg kiköpte a belekerült boróka forgácsot. Svarnak a fejében megragadt ez. És a következő nyers pálinkát, amit a Városból hoztak, egy edényben megmelegítette úgy, hogy hozzákevert némi boróka

forgácsot. És tett bele, mint ahogy szoktak, egy kis borókabogyót, szárított áfonyát, és kökényt. És a pálinkának nagyon finom íze lett. Svar kísérletezni kezdett. Végül egy olyan egy olyan esszenciát sikerült kikevernie, melyben borókaág ázott, sok csipkebogyó került bele, melytől sötét vörös lett a színe, és a borókabogyót a füstölőben szárította ki, ettől az ital is füstös, és még karcosabb lett. A Medvevér nevet adta neki. Íze nagyon jellegzetes lett. A környékről betérőket mindig kínálták valamivel. A Medvevérnek nagyon hamar híre ment. A városba egy évvel később tavasszal már ötven palackkal vittek, ami hamar elkelt. És a következő télen Liam az ide szállított kétszáz liter pálinkát mind megcsinálta Medvevérnek. Ettől kezdve komoly bevételi forrásuk lett ez az ital, Liam idejének nagy részét lekötve.

Svar a múltó idő alatt mindig többet szédült, mint annak előtte. Egyik nap, éppen a nyolcadik évben, hogy nem látta fiát, megint egyedül ment az erdőbe vadászni, és Liam ekkor sem tarthatott vele, nagyobbik gyermeke tüdőgyulladás miatt. Elfogta a szédülés, és a földre dőlt. Aztán mindenféle álmoképzódott be tudatába, és sötétség jött. Arra eszmélt, hogy az erdőben megy, de hirtelen azt sem tudja, éppen most hol van. Úgy tett magában, mint ha semmi se történt volna, szépen haladt tovább, de csak nem tudta összerakni, merre járhat. Megütközve állt meg, és telepedett egy kőre. Leverte a víz. Megpróbált visszaemlékezni, mi a csuda történhetett. Kinyitotta a táskáját, és nagyon mohón megitta minden vizét. És látta, véres a keze. És ekkor nyilallt karjába a fájdalom. Kabátja cafatokban lógott, és csupa vér volt.

A pánik kaptá el. Mi a fene történhetett? Leütötte egy medve, és ő elájult volna? Aztán nagy lassan visszaemlékezett a szédülésére, a zavaros álmoképekre, hányingerre. Fogalma sem volt, mennyi idő telt így el, és ő mit csinált ez alatt, és hová kerülhetett. Azt is érezte, hogy rettenetesen éhes, és fáradt. Ivott pálinkájából, majd egy magaslat felé tartott, hogy körülnézzen. Térde is cserbenhagyta, alig bírt menni, botladozott, meg-meg rogyott. Egy magaslatról lenézve aztán egészen döbbenetesen tapasztalta, hogy nagyon messze jár. Ezek szerint sok-sok kilométert tett meg úgy, hogy erre nem emlékszik. Levette kabátját, és megnézte a karját. Három nagy, mély vágás éktelenítette, ami csak medvétől származott. De neki kiesett minden, semmi emlékképe. Lassan rájött, életveszélyben van. Feltehetően sok vért veszített.

Hatalmas szomjúság, remegés tört rá. Alig bírt visszaöltözni. Lábai erőtlenekek voltak, szeme előtt karikák ugráltak, öklendezett. Egy óra is eltelt, amíg vízhez jutott. Ez mentette meg az életét. Egy fenyőfára felmászva, annak erős ágaira kikötözte magát, megitta a pálinkáját, és álomtalan mélységbe zuhant. Arra ébredt, hogy hajnalodik, és ő egész testében remeg a hidegben. A tájat hó lepte, és köd volt. Svar ösztöneire hallgatva haladt, ment órákig. És csak akkor ért haza,

amikor sötétedni kezdett. Addigra már nem a hidegtől remegett, hanem a sebláztól. Két hétig nyomta az ágyat ez után, és ereje is igen lassan tért vissza. Amikor láza a legmagasabb volt, felült, mert csodálatos zenét hallott. Teljesen ismeretlen hangokat, mely érzelmeire mélyen hatott. Olyan szép volt ez a zene, hogy beleborzongott. Órákig hallotta félálomban. Még csak megközelítőleg sem tudta elképzelni, mi kelthette ezeket. Azt gondolta, a halál jön érte, és a mennyországba jut, mert ilyen szép csak ott lehet valami. Aztán el is felejtette ezt a hallucinációt.

- Öregszem. Ez a szédülés egyszer megöl. Meg a térdem is – mondta magának.

Linusra gondolt megint, aki már felnőtt, de ő mégis álomképeiben azt a kisgyereket látta, aki elment mellőle. Fájdalommal gondolt arra is, hogy nagyon sok évig nézett mindig, naponta többször a fennsík felé a horizontra, azt remélve, lovasok jönnek, a fia jön vissza valahogy, akárhogy. Aztán úgy járt, mint a rab vadállat, amely fel le járkál megrögzött, kényszeres mozdulatokkal ketrecében, nem is remélve, hogy a rács valaha elkerül előle. A fennsík felé nézés, mint egy rossz, értelmetlen szokás maradt meg. Nem is figyelt oda, amikor felnézett, tízezredszer, százezredszer. Amikor jött valaki, szinte ellendrukker volt.

- Úgysem ő jön, úgysem. Ezzel próbálta előhívni azt, hogy hátha mégis. Mint amikor sorsjegyet veszünk, de már előre mondogatjuk, úgyse fog nyerni, én tudom.

Múltak az évek. A háborús helyzetnek is vége lett valami békekötéssel. Földjük visszakerült az anyaországhoz. Ekkor már tíz évnél is több telt el fia távozása óta. Tavasszal volt a tíz év. Nyáron lett vége a háborúnak. Lassan hidegebbek lettek az éjszakák, közeledett az ősz.

(folytatjuk)

DOMBI JÁNOSNÉ

A BÍRÓ MEG A FIA

Egy olyan faluban, ahol jó emberek laktak, a bíró is jó ember volt. Szerették, megbecsülték. Isten nem adott több gyermeket neki, csak egy fiút. Ő nevelte mert felesége fiatalon meghalt. Sokat volt az apjával, látta mi a teendője, hogy intézi a falu ügyes-bajos dolgait.

— Édesapám után had legyen én a bíró — kérte egyszer az apját.

— Nem úgy van az fiam. Nálunk a falu népe mondja meg ki legyen a bíró.

— Mit kell hozzá tennem, hogy engem válasszanak?

— Tanulj ki egy mesterséget előbb, s azután törd a fejed ilyesmin fiacskám! Egyet azonban mondhatok: majd, ha megetetsz engem, felöltöztetsz engem és meglátogatsz engem, akkor talán téged választanak.

Nem értett ebből egy szót sem a fiú. Talán annyit, hogy tanuljon ki egy mesterséget. Kovács lett. Ügyes, szorgalmas kovács. Jószívű is, mint abban a faluban mindenki. Meg is nősült és gyermekei is születtek szép számmal. Így aztán sohasem lettek valami gazdagok.

Egyszer érkezett egy rongyos koldus a faluba. A bíróhoz ment, hogy segítsen rajta. Az pedig elküldte a kovácshoz. El is ment. Azok szívesen fogadták. Megvendégelték, ruhát is adtak neki, tarisznyáját megtöltötték, úgy bocsátották útjára.

A szomszéd faluban élt egy lusta ember. Azt gondolta magában, ő is bekopog a jószívű kovácshoz. Vele is nagyon barátságosan bántak. A lusta ember panaszkodott, hogy nincs hol aludnia. Elszállásolták éjszakára. Az pedig összeszedte a házban az értékes holmikát és reggelre már csak hült helye volt.

Elkeseredett a kovács. Elment az apjához tanácsot kérni mitévő legyen. Azt a tanácsot adta az apja, hogy várjon kis ideig, majd megoldódik a dolog.

Úgy oldódott meg, hogy a tolvajnak nem volt elég, hogy a kovácsékat kirabolta, másokhoz is bekéretőzött, míg egyszer megfogták és börtönbe csukták. Ott aztán dolgoztatták keményen, enni pedig alig kapott.

Meghallotta a kovács és megsajnálta. Elment meglátogatta, vitt neki mindenféle jó ennivalót, meleg takarót. Nagyon meglepődött a tolvaj. Báni kezdte amit tett. Bocsánatot kért a kovácstól. Látszott rajta, hogy igazán bántja a régi viselkedése. A kovács azt gondolta segít még egyszer rajta. Megígérte neki, hogy felfogadja maga mellé, kitanulhatja a kovácsmesterséget. Ki is tanulta és becsületes ember lett belőle.

Megöregedett a bíró. Újat kellett választani. A falu népe a kovácsot választotta.

Ők magukhoz fogadták az öreg bírót és öreg napjaiban szeretettel gondozták.

Egyszer eszébe jutott a kovácsnak, mit mondott neki apja mikor annyira szeretett volna bíró lenni. Odament hozzá és mondja neki:

— Édesapám nem is kellett kendet, ruháznom, etetnem, meglátogatnom, mégis engem választottak bírónak a faluban.

— Dehogynem fiam. Tudod a bíró mindenki baját magáénak érzi. Így mikor megetted a koldust, ruhát adtál neki, vagy meglátogattad azt a szomszéd falubeli tolvajt, azokat nekem is csináltad. Mindenki becsül ezekért a tetteidért, azért volt bizalmuk benned.

— Ha ez így van, akkor nagyon fogok igyekezni, hogy senkinek ne ártsak, hanem hasznára legyen azoknak, akik ennyire megbíztak bennem.

1992. július 24. és július 31. Remete-nap